

Pensioen items

āzl

Actuele pensioeninformatie
voor klanten van AZL
Nummer 1 / januari/februari 2024

Inhoud

- 3 De toekomst van pensioenen
- 4 Na het IMVB convenant
- 5 Consultatie maatregelen klimaattransitie
- 6 Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen over het verantwoordingsorgaan en diversiteit
- 7 Kort Nieuws

Contact

AZL N.V.

Postbus 4471, 6401 CZ Heerlen

+31 (0)88 116 2000

www.azl.eu

Vormgeving Martin Huijnen

Redactie Maurice Sarton, Jos Maarschalkerweerd

Stefan Bemelmans, Guus Pijnenburg

Fotografie Shutterstock.com

Illustraties Margot Wigglesworth-Senden

Oude(re) uitgaven van de

Pensioenitems en andere

publicaties kunt u raadplegen via:

www.azl.eu/kennis/pensioenitems

De toekomst van pensioenen

In de vorige editie van Pensioenitems hebben wij een aantal politieke pensioenplannen behandeld die niet zijn opgenomen in de verkiezingsprogramma's, maar die wel bleken uit de doorrekening van verkiezingsprogramma's. De toekomst van pensioenen is nog steeds onderwerp van plannen van de minister en moties van Kamerleden. Hier gaan wij kort op in.

Brieven van de minister

Brief van 21 december 2023

Ook de afspraken rondom gezond werkend het pensioen halen zijn onderdeel van het Pensioenakkoord. Naast structurele maatregelen zijn daarbij tijdelijke overgangsmaatregelen afgesproken, zoals de tijdelijke drempelvrijstelling voor regelingen voor vervroegde uittreding (RVU) en de Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden (MDIEU). Deze overgangsmaatregelen lopen tot en met 2025. In het Pensioenakkoord is afgesproken dat kabinet en sociale partners tijdig met elkaar in gesprek gaan om te bepalen of er aanvullende maatregelen nodig zijn na 2025 om zo veel mogelijk mensen in staat te stellen gezond werkend het pensioen te bereiken, en zo ja welke. De gesprekken hierover liggen echter stil. De minister voor APP vindt het van belang dat deze gesprekken worden hervat, omdat het een gedeelde verantwoordelijkheid is van werkgevers en werknemers dat werkenden in staat worden gesteld om gezond werkend hun pensioen te kunnen bereiken. De overheid speelt hierin slechts een ondersteunende rol. Werkgevers en werknemers weten het beste wat speelt binnen het bedrijf of de sector en wat de uitdagingen zijn rond gezond doorwerken per bedrijf of per sector. De minister voor APP wil de Kamer in het voorjaar van 2024 informeren over de uitkomst van deze gesprekken.

Brief van 15 januari 2024

In deze brief geeft de minister voor APP eerst de actuele stand van zaken over de lopende moties en toezeggingen. Ten tweede gaat de minister in op een eventuele wijziging van het overgangsrecht betreffende de premievrije voortzetting vanwege arbeidsongeschiktheid bij een verzekeraar. Ten derde behandelt de minister in deze brief de nota van wijziging op de Wet pensioenverdeling bij scheiding.

Overgangsrecht premievrije voortzetting wegens arbeidsongeschiktheid

Samen met de sector, de Belastingdienst en het ministerie van Financiën kijkt de minister wat passende maatregelen kunnen zijn. De minister merkt op dat het (verruimde) overgangsrecht een bevoegdheid zal geven om tussen werkgever, werknemer en verzekeraar afspraken te maken over de premievrije voortzetting vanwege arbeidsongeschiktheid bij wisseling van uitvoerder.

Wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding 2022

De regering is voornemens om de inwerkingtredingsdatum van deze wet op te schuiven naar het einde van de transitieperiode, in 2028. De regering zal overbruggingsmaatregelen voorstellen met een nota van wijziging, omdat het verbeteren van de bescherming van de scheidende partners pas later bereikt zal worden. Daardoor kan de verdeling van pensioen bij scheiding al eerder plaatsvinden in de geest van het wetsvoorstel. De nota van wijziging zal een volledig wetgevingsproces doorlopen (inclusief internetconsultatie en advies Raad van State), omdat de noodzakelijke wijzigingen naar aanleiding van de Wtp ingrijpender zijn dan verwacht. De minister voor APP is voornemens om de nota van wijziging rond de zomer te publiceren voor internetconsultatie.

Eerstvolgend passend wetsvoorstel

De minister kondigt aan de volgende onderwerpen wettelijk te gaan regelen:

- De vrijwillige voortzetting van de wezendekking.
- Het geüniformeerd wezenbegrip.
- De vrijwillige voortzetting van het partnerpensioen als default, bij een positieve uitkomst van het onderzoek hiernaar.

Moties

Tijdens het debat in de Tweede Kamer over pensioenen op 17 januari 2024 zijn enkele moties ingediend. De volgende moties zijn aangenomen.

De motie-Joseph (32043, nr. 631)

Hierin verzoekt de Tweede Kamer de regering om binnen een maand opties voor ingroeivarianten in kaart te brengen, en de Kamer daarover te informeren. Het gaat om varianten als alternatief voor invaren, waarbij pensioenfondsen ook eerder kunnen indexeren.

De motie-Van Kent (32043, nr. 633)

Hierin verzoekt de Tweede Kamer de regering een regeling uit te werken met kostenoverzicht en die aan de Kamer te zenden. Het gaat om ongeveer 5.000 zzp'ers waarvan de arbeidsongeschiktheidsverzekering stopte met uitkeren op de AOW-leeftijd, terwijl die verhoogd werd. Zij hebben zo een gat in hun inkomen dat eenmalig gecompenseerd kan worden.

Na het IMVB convenant

De Monitoringscommissie Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenfondsen heeft het vierde voortgangsrapport en het eindrapport uitgebracht. De Monitoringscommissie roept partijen op koers te houden.

Eindevaluatie

Volgens de Monitoringscommissie heeft het convenant bewezen dat implementatie van alle Convenantsbepalingen mogelijk is. Dat impliceert dat ook verankering van de zes ESG-due diligence stappen in de gehele beleggingsketen uitvoerbaar is. Dit geldt voor zowel grote als kleine pensioenfondsen, ook bij passief beleggen en voor alle relevante asset classes. Bovendien heeft het Convenant veel kennis, veel kennisproducten, samenwerkingsverbanden en een Instrumentarium opgeleverd om pensioenfondsen te ondersteunen bij de implementatie.

De Monitoringscommissie constateert echter dat een sectorbrede implementatie van de OESO-richtlijnen en UNGP's in de beleggingsketens van pensioenfondsen niet is gerealiseerd. De Monitoringscommissie vindt het een belangwekkende ontwikkeling dat nagenoeg alle deelnemende pensioenfondsen deelstappen hebben gezet.

Uit de analyse van de Monitoringscommissie blijkt dat de besturen van een minderheid van de deelnemende pensioenfondsen de noodzakelijke aandacht hebben geleverd aan opvolging van het convenant. Daarnaast hadden volgens de Monitoringscommissie veel (kleine) pensioenfondsen onvoldoende besef waaraan ze zich committeerden. Daarbij merkt de Monitoringscommissie op dat er gedurende de looptijd van het Convenant nieuwe wetgeving van kracht is geworden die veel bestuurlijke aandacht van pensioenfondsen vergde.

Aanbeveling

De Monitoringscommissie beveelt de sector aan de beweging voort te zetten en ziet daarbij een faciliterende rol van de Pensioenfederatie en een voorwaardenscheppende rol van de overheid.

Consultatie maatregelen klimaattransitie

Met de totstandkoming van het nationale klimaatcommitment in 2019 heeft de Nederlandse financiële sector laten zien haar verantwoordelijkheid te willen nemen voor de verduurzaming van de Nederlandse economie. In de Beleidsagenda duurzame financiering van 7 juni 2022 heeft de minister van Financiën, mede namens de minister voor Klimaat en Energie, aangegeven dat zij wil dat financiële markten een vliegwiel zijn voor verduurzaming. De minister heeft daarin financiële ondernemingen gevraagd hun balansen in lijn te brengen met het 1,5 graden-scenario en de ambities van het kabinet.

Vraag in consultatie

De minister vraagt of, en zo ja welke, wettelijke of alternatieve maatregelen de bijdrage van financiële ondernemingen aan de klimaattransitie kunnen versterken, en zo ja hoe deze vormgegeven zouden kunnen worden.

In de consultatie bouwt de minister voort op de denkrichtingen voor eventuele klimaatwetgeving in de Kamerbrief Voortgang klimaatcommitment financiële sector van 13 maart 2023. Die denkrichtingen waren:

1. een wettelijke inspanningsverplichting om financieringen en beleggingen in lijn te brengen met de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs;
2. een verplichting om een klimaatplan op te stellen, met regels over de inhoud en de verplichting om het plan ook uit te voeren ;
3. een uitbreiding van de wettelijke eisen om betrokkenheidsbeleid (engagement) te voeren.

Algemeen

De consultatie begint met een aantal algemene overkoepelende vragen. Zoals:

- Kan wetgeving volgens u helpen om de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie te versterken en zo ja, waarom, op welke wijze?
- Ziet u alternatieven voor wetgeving die de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie kan versterken?
- Welke effecten kunnen eventuele nieuwe maatregelen volgens u hebben op MKB financiering?

Denkrichtingen

Vervolgens worden onder elke uitgewerkte denkrichting vragen gesteld over die denkrichting. Zoals:

- In hoeverre kan een wettelijke inspanningsverplichting de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie versterken?
- Zouden financiële ondernemingen een of meerdere indicatoren moeten worden voorgeschreven die de voortgang meten richting het doel? Zo ja, welke en voor welk doel?

- Welke vorm van handhaving zou het meest passend zijn bij een eventuele inspanningsverplichting? Met andere woorden: wie zou het best kunnen toezien op de naleving?

Afsluitend

De consultatie eindigt met een aantal afsluitende vragen. Zoals:

- Bovenstaande consultatie is gericht op klimaat- en de energietransitie. Ziet u meerwaarde in het opnemen van andere milieudoelen, zoals bijvoorbeeld de transitie naar een circulaire economie of de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen, in deze verplichtingen of het voorstellen van gelijksoortige wetgeving omtrent andere milieudoelen? Zo ja, welke en op welke manier verwacht u dat wettelijke of alternatieve maatregelen de bijdrage van de financiële sector aan deze andere milieudoelen kan versterken?
- Heeft u nog andere ideeën over wettelijke of alternatieve maatregelen ter versterking van de bijdrage van de financiële sector aan de energietransitie die u wilt meegeven?

Sluiting

De einddatum van de consultatie was 15 februari 2024.

Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen over het verantwoordingsorgaan en diversiteit

De Monitoringscommissie heeft onderzoek gedaan naar het functioneren van het verantwoordingsorgaan en daarover gerapporteerd in haar brief van 18 januari 2024. Daarnaast rapporteerde de Monitoringscommissie over de toepassing in 2022 van norm 33 uit de Code Pensioenfondsen van 2018. Hieronder gaan we kort in op de aanbevelingen in de brief en de rapportage over diversiteit.

Aanbevelingen verantwoordingsorgaan

Op basis van goede praktijkvoorbeelden doet de Monitoringscommissie de volgende aanbevelingen:

- De Monitoringscommissie vindt het essentieel dat het verantwoordingsorgaan blijft aansluiten op een goede taakopvatting. Het moet zich niet ontwikkelen tot een schaduwbestuur en zich richten op de belangen van alle belanghebbenden, en niet op deelbelangen.
- Het verantwoordingsorgaan dient zowel formele als informele benaderingen te hanteren voor de vervulling van zijn taak.
- Het is noodzakelijk dat het verantwoordingsorgaan zichtbaar is voor zijn achterban en met de achterban in gesprek gaat. Dit is nodig om de verwachtingen en voorkeuren van die achterban te begrijpen.
- De monitoringscommissie vindt dat het verantwoordingsorgaan bereid moet zijn om daadkrachtig en onafhankelijk op te treden.
- Het verantwoordingsorgaan moet zich voor een effectieve uitvoering van de taken verzekeren van secretariële en inhoudelijke ondersteuning.

Ontwikkeling diversiteit

Eind 2022 had 81% van de pensioenfondsen ten minste één vrouw in het bestuur en 37% tenminste één jongere. 53 van de 161 pensioenfondsen in 2022 voldeed aan de diversiteitsnorm. 25 hadden geen vrouw en geen jongere in het bestuur. De Monitoringscommissie merkt op dat bij de 119 (her)benoemingen in 2022 40 pensioenfondsen voldeden aan de norm. De overige 79 niet geheel.

Beantwoording Kamervragen

Recent heeft de Minister voor APP diverse Kamervragen beantwoord over het onderzoek van de Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen. In haar beantwoording wordt uitgebreid stil gestaan bij de samenstelling en rol van verantwoordingsorganen. De Minister geeft aan dat zij in 2024 een onderzoeksopdracht over de governance na de transitie wil uitzetten, waarbij onder andere aandacht wordt gevraagd voor het bevorderen van diversiteit en inclusie in pensioenfondsen. Er is bewust voor gekozen om onderzoek te verrichten naar de wenselijke governance na de transitie zodat de pensioensector zich kan focussen op de transitie naar het vernieuwde pensioenstelsel en niet wordt geconfronteerd met veranderende of aanvullende governance-eisen. Daarnaast geeft de Minister aan dat in het voorjaar van 2024 door de Pensioenfederatie samen met de Stichting van Arbeid een Taskforce Diversiteit & Inclusie wordt ingesteld. De taak van deze taskforce is tweeledig. Enerzijds gaat de taskforce de dialoog over diversiteit en inclusie aan. Anderzijds ondersteunt de taskforce de pensioensector in het bereiken van de doelstellingen op het terrein van diversiteit en inclusie.

Tot slot staat de Minister stil bij de taken en bevoegdheden van een verantwoordingsorgaan met betrekking tot het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Als uitgangspunt geldt dat verantwoordingsorganen, hoewel zij niet beschikken over een expliciet adviesrecht op dit punt, een oordeel mogen geven over het beleggingsbeleid. In dit kader wordt gewezen op het initiatiefwetsvoorstel Wet eigen strategie pensioenfonds, dat een verantwoordingsorgaan een adviesrecht geeft op het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds en op het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid.

Kort Nieuws

Afkoopgrens en maximum pensioengevend salaris 2024

De grens van een klein pensioen is voor 2024 gesteld op € 592,51. De Minister voor APP heeft dat bepaald met het besluit van 18 december 2023, nr. 2023-0000585324 (Stcrt. 2023, 35511). Het maximum pensioengevend salaris volgens de Wet op de loonbelasting 1964 is voor 2024 € 137.800,00.

Geschilleninstantie pensioenfondsen

De Minister voor APP heeft de stichting Geschillen Instantie Pensioenfondsen per 1 januari 2024 aangewezen als externe geschilleninstantie in de zin van artikel 48a van de Pensioenwet. De minister heeft dit vastgelegd met het Aanwijzingsbesluit Stichting Geschillen Instantie Pensioenfondsen van 18 december 2023, nr. 2023-0000581910 (Stcrt. 2023, 35499 van 28 december 2023).

Korting weduwenpensioen

Een weduwe was 19 jaar jonger dan de (gewezen) deelnemer in een pensioenfonds. Sinds de tachtiger jaren van de vorige eeuw ontving de weduwe een weduwenpensioen wegens overlijden van de (gewezen) deelnemer. Het pensioenfonds paste een korting toe wegens groot leeftijdsverschil. Met een brief van 29 januari 2020 verzocht de weduwe de korting ongedaan te maken. Na afwijzing van dit verzoek richtte de weduwe zich tot de Rechtbank Gelderland, sectie kanton.

De weduwe en het pensioenfonds zijn het erover eens dat er sprake is van indirecte discriminatie naar geslacht. De weduwe beroept zich op artikel 1, lid 1 onder g van de Wet gelijke behandeling en beroept zich op de arresten Barer en ten Oever van het Europese Hof van Justitie. De kantonrechter overwoog dat in beide arresten het Hof de terugwerkende kracht beperkte van het beroep op bepalingen die gelijke behandeling naar geslacht voorschreven in het Europese Verdrag tot 17 mei 1990. In een protocol bij het verdrag is ook Nederlandse wetgeving opgenomen die beperking van terugwerkende kracht vastlegt.

De kantonrechter bepaalde in het vonnis van 20 december 2023 (ECLI:NL:RBGEL:2023:7045) dat de weduwe zich niet op de wetgeving gelijke behandeling kon beroepen, omdat de opbouw van het weduwenpensioen en de korting van voor die datum stamden.

1-meting Gedraglijn Goed omgaan met klachten

De Stichting Gouden Oor heeft na de 0-meting van vorig jaar een 1-meting laten uitvoeren naar de naleving van de Gedraglijn Goed omgaan met klachten.

De overall score uit de 1-meting is 84% ('Goed'). In de 0-meting in 2022 was die nog 67% ('Voldoende').

De overall score is samengesteld uit een score van 91% op de gedragsbepalingen (in 2022 was dit 73%) en een score van 67% op de volwassenheid score (in 2022 was dit 53%). 76 (54%) van de pensioenfondsen scoren per 1.1.2024 conform de norm van 84% ('Goed'). 64 (46%) van de pensioenfondsen voldoen nog niet aan deze norm.

Aandachtsgebieden zijn:

- Het stelselmatig monitoren van de tevredenheid over de afhandeling van de klacht (32 % heeft dat niet op orde).
- De visie, missie en strategische doelstellingen van het pensioenfonds hebben een koppeling met hoe het pensioenfonds omgaat met (onvrede in) de klantbediening (29% heeft dat niet op orde).
- De transparantie over wat is verbeterd op basis van klachten/klantsignalen (48% niet volwassen).
- De rapportage over klachten/klantsignalen (43% niet volwassen).
- De monitoring van de klantbeleving bij het omgaan met klachten/klantsignalen (43% niet volwassen).
- De sturing op de kwaliteit bij de behandeling klachten/klantsignalen (34% niet volwassen).

Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSRD)

Uit de toelichting bij het implementatiebesluit blijkt dat pensioenfondsen niet vallen onder de 'Richtlijn (EU) 2022/2464 met betrekking tot duurzaamheidsrapportering door ondernemingen.' Pensioenfondsen krijgen geen verplichtingen om over duurzaamheid te rapporteren anders dan die uit de 'Verordening (EU) 2019/2088 van 27 november 2019 betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector' (SFDR).

De AFM-agenda in 2024

De AFM onderscheidt drie transitie die blijvende invloed hebben op de samenleving en de financiële sector en vrijwel elke consument raken. Deze transities zijn digitalisering en internationalisering, de transitie naar een duurzame economie en de pensioentransitie. Voor het toezicht op de financiële dienstverlening richt de AFM zijn activiteiten op deze transities.

De belangrijkste activiteiten met betrekking tot de pensioentransitie zijn:

- onderzoek naar de nieuwe normen en taken van uitvoerders, zoals naar de keuzebegeleiding, transitiecommunicatie, klachtenprocedures, risicopreferentieonderzoek en opdrachtbevestiging;
- onderzoek naar de inrichting van het keuzebegeleidingsproces door pensioenuitvoerders;
- toetsend onderzoek naar de tijdigheid van het Uniform Pensioen Overzicht (UPO) en een verkennend onderzoek naar de correctheid van scenariobedragen;
- onderzoek naar de inrichting van de eerste transitie UPO's.

Wijziging van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten

De minister van SZW wil het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten wijzigen. In verband met achterstanden in de beoordeling van de mate van arbeidsongeschiktheid stelt zij voor de beoordeling van de mate van arbeidsongeschiktheid bij feitelijke arbeid tijdelijke regels voor. Het ontwerp besluit is naar de Tweede Kamer gestuurd.

Voor het recht op een WIA-uitkering dient de mate van arbeidsongeschiktheid te worden vastgesteld. Deze vaststelling vindt plaats op basis van een theoretische en een praktische schatting. De eerste schatting is een beoordeling van wat de werknemer in theorie met arbeid kan verdienen. De tweede schatting is een beoordeling op basis van de arbeid, die de werknemer na aanvang van de arbeidsongeschiktheid verricht.

Voor werknemers, die inkomen uit arbeid hebben op het moment van de WIA-beoordeling, blijft de theoretische schatting achterwege als de mate van arbeidsongeschiktheid kan worden bepaald op grond van een praktische beoordeling. Deze maatregel moet helpen de beoordeling van de mate van arbeidsongeschiktheid inzichtelijker te maken voor alle betrokkenen. De maatregel is tijdelijk en geldt voor de duur van drie jaar. De beoogde ingangsdatum is 1 juli 2024. De verwachting is dat na afloop van deze termijn de wachttijden en achterstanden van sociaal-medische beoordelingen zullen zijn afgenomen.

Hoge Raad: buffer voor eigen vermogen pensioenfondsen niet in strijd met Europees Recht

Pensioenfondsen dienen te voldoen aan de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in de Pensioenwet (Pw). Op grond van de Pw geldt onder meer dat een pensioenfonds dient te beschikken over een (minimaal) vereist eigen vermogen. Volgens twee stichtingen die belangen van ouderen behartigen, zijn deze regels in de Pw in strijd met de Europese richtlijn betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (ofwel de IORP II-richtlijn). De twee stichtingen willen dat pensioenfondsen het aangehouden eigen vermogen kunnen aanwenden om de pensioenen te verhogen. De Hoge Raad heeft echter, net zoals de rechtsbank en het gerechtshof, bepaald dat de Pw op dit punt niet in strijd is met de Europese IORP-richtlijn. Bovendien beoogt de IORP II-richtlijn slechts minimumharmonisatie, zodat lidstaten in hun nationale pensioengerelateerde wet- en regelgeving hogere (beschermings)eisen mogen stellen aan pensioenfondsen.

